

փիսառեալ քառերի նկատմանը համեմատութեանս ստոյդ պէտք է համարիլ, եթէ ք. բառերս ձայնական օրէկնեներին համապատասխան են, սակայն նշանակութեամբ միայն ազգակից, օրին. նպ. diraxt “ծառ” = հայ. “գրախտ, Paradies. նպ. muhr “կոկ” = հայ. Առողջակ, „Urkunde“. ք. նշանակութեամբ հարազան են, սակայն ձայնական օրէկնեներին ոչ բոլորպէն համաձայն. օրին. զդ. հնինամու, segne” = հայ. “արշեմեր” (թէեւ. Hünbischmann, AG. 511, կասկածում է համամատութեանս ասուութեանն մասին): Քաղաքաթիւ քառեր, որոնք դիտութիւնն մասաւութիւններ կ'անաւեէ, թէ հայ ժողովրդի մեռնաւում եւ թէ՛ ուսեալ մատինագրերի գրչի տակ անշուշու կարող էին նենդարկե եւ զանազան թէեւ ոչ եական ձայնական եւ իմաստառոր աշաւազութիւնների, զժարայնելով լը լը զագէտի աշխատանքը! Գգուշութիւնն միակ զենքն է այս զժարութեանց յարթելու:

Այժմ տեսներ, թէ Evald Liden որշափ
նպաստար մշակ է Հանգիստցել Հայ լեզ: ա-
զիսթեան Համար, Հրատարակելով իւր
Արmenische Studien 149 էջից բազկացած
գործը որի մեջ նա առաջ է բերիլ 83 (առանց
այրեննական կարգի գասարար) բառերի հա-
մատանքնեւ: 20.դ. քատումիւնն աւելի խիստ
պահանջներ է զնում լըլաւդէսին, որ Հնարա-
ւորութիւն ունի օգտակար թէ իւր բազմաթիւ
նախորդաց միանկերից եւ թէ նոցա աշխատանքի
հառու պատղերից:

卷之三

Բ. ԽԱԼԻՔ-ԱՆՆԵ

三

ԵՐԱՌՈՒՐԱՆԱԿԱՆ

ՀԱՅ ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՅՈՒԹԵԿՑՆ ԳԵՐԱՆԻՆԵՐԸ
ՀԱՅ Հ. ՊԵՂԵՐՄԱՆ

§ 7. Հայումնան ձեւերն, որ *եռ-, *առ-ընկած ած անցած են, ին վերտարերի այլ հարմակաբանություն դուք կատարութեած մասին. այսու, Հայումնակագործ մ'ո՞ր իւր հողացոց մեծացած մասին աշանո՞ւ ը-եւ շէն կրին բներու վրայ յեցած է: Տարակայս շնոյ որ *եռ-, *առ- բառն ծագած է *շ-նին՝ օճապակութեածիք-ո. ձեւակերտի Այս դպագին մէջ զարմանալի է ու ու ու բնակա լուզ- կրին ած անց մ'ալ գտնեած: Եւ ասիս ուղարկի կր-

Լատ. *aegius* բառին վկայութեան երկրաբար-
բառան նսխանչքիքիր. Եթէ վանդին անշշլո-
ձնեան է, ք բաղանցը վանդին դեր մասնա-
հանած է, իսկ է բաղանցն մասից բայց եթէ է
վանդին դեր ստանձներ, ք բաղանցն պիտի
մարտ եւ յերգ պիտի կօրուաէք առանց հնուց ք-
րովուան. Ասով պիտի համառւէք փիտանական է-
ճէքին, որ մեր դերանուանական բնոյ ածանցերան
մէջ աւելի յաճախագէպ է քան թէ ան-
ձերէ. Ելուսէ պատ. պատէ պատա-
հանէ ան ձեւով, որ կիրակ իմաստ ունի
ուրիշ եւ մի և Այս հաշակոթեանց համար
օրինակները կը ան գտնաւի. Miklosichի բա-
նագործը մէջ, Խոտուել է ամեն փոքր ուն-
ութիւն, բայց սաստիքարակութեան բաժնեկալու ննի
մից, բառնէն Դիբութեամբ կիրանք ցացըն-
թէ երկուաշխ ալ բառապիզզան հայնասրսն եր է,

տուկից յիշ, որ յաճախ փոխուած եղած է և բայց ոյլիւայլ ոյս լեզուաց մէջ պէսէն օքինաց համեմատ: Երեբէնքը առականի պահած է այս ոճով ծագած և այսին կարծ բարպար լինաւակը. (տես Meillet, Études sur l'étymologie et le vocabulaire du vieux slave. Paris 1902, p. 117.)

Արդ սերը. Խոճա “երերորդ կին” (uxor altera) բարը կը ցաւըցն որ հինու լոն “ուրիշ բառն ալ նոյն կարծ ձայնաբառն առնի որ շատ լաւ հաստատած է լոն “մի”, բառին համար. (տես Meillet, անգ. էջ 159.) “Մի” նշանակող որս սովորական բառն է բարպետին հինու. յեթ-լոն, որուն կորնակի յեթ-լոն է եւր իւ մէկուն անշեշտ բառին ապդեցութեամբ: Այս բառին քանի մը գտաւական (ուսու, բուլար, սովուն սովուն) ձեւերուն վայ արդէն խօսեանք վերը:

Տ 4: “Կոյսէն յեթ-բառ իւ գտաւի հինու. յեթ-Նա “հազիւ բառն մէջ:” (Կերեւայ թէ չեփ. լեճա, սուս բառէն առար վերլարութեան նմանածն. սուրա սուրաբարմանթեան համար տես Berneker, ի Milungen Fortunatio, Տառք. 1902, էջ 7՝ առանձին սովորութեան): Հինուուերէնի մէջ օծն “մի” բառին նմանակազմական ապդեցութիւնը ծնունդ տանած է երերոդական օօնա ձեւերն. իսկ յեթ-Նա վերջն առը ուղարկութեան համար և լուս. առաջ հազիւ բառն համար համար առանձնական առանձնական առօս: Ուստի պէտք է որ յեթ-Նշանակիր “միայն”, “չշգիւր կամ” նման բառ մը: Կարծեմթէ այս իմաստը յառաջ եկած է աւելի հնագյուն իմաստ մը “որ (է), լուս զի ասարկոյ չկայ որ յեթ-յարաբերական գերանուան չկըցն է: Հմատ. անիք. ցած ծ (չէպք): Անըլատա. Ո պահանական կամ անառանձնական իմբին մէջ, որ գերանուն իւ վերջը կազմած էր “մի”, եւ “հազիւ”, բառերուն հետ: Այս նմթագրութեան հաստատութիւն կու այս արդի պընթէնքն էր շէլքը յարաբերական գերանուան գործածութիւնը, ուր նշյուր յաճախ ուրիշ բառ մը ճշգրտելու պաշտօնք կառաւու իմաստ առ նրբութեամբ “միայն”, “չշգիւր կամ” նման: Pleiteršnik բառադրոց մէջ կը կարդանակ և ածու ու ու ու մէկրու. եւ Skejir նշանաւոր գործէն (Slovenska slovstvena čítanka za sedmi in osmi razred srednjih šol, p. 256) կը բարկմ հետեւել առսթիւն՝ կառ ուներ “մէ անդամէն, մէկրու”:

Հինու. լոն “մի”, բառին հայերէնի մէջ կը համապատասխան վերական մանիկ մը՝ չին, որ նյունութիւն կը ցաւըցնէ, եւ որ ինոյ ծնած ըլլու “լոն” ձեւէն: Մասկիին նախինթաց բառին ծնած առանձնական կառավարութիւն կ հօսեւք. վերջատա այն բարձայիններու անկանուններուն մէջ (եւ արականներուն առ, առներ, առնել, առ և եւ առ մէջ գերանուններուն: եւ վերջատա նիւ բառն մէջ) հնդիկեր. ուն կատարած եւ նոյն իսկ ուն եթէ ուն կատարած ունի փիփասի կանիա հնդիկան ըլլոյ քան վերջատա. ի՞ն անդամէն: Ի յառաջադպուն ակարել չէ ձայնի մանիկն ունի որեւէ առարկութիւն մը ընեւ. Այս մէջ նոյն բնիդացքը կ'ըլլար որով ընթացած է նաև նոյն հայերէնի իւր զարգացման մէջ. պահպահ հին հայ. ի լուս կ'ըլլար նոր (ըստ Հնչւման) ուրա (գր. մես Finck, Lehrbuch der neuostarmenischen Literatursprache, p. 6, 11, 12. K arst, Historische Grammatik des Kilkisch-Armenischen, p. 60—3. Հմատ. իւ բառներու ի Հ. է. վ. Sprachf. XXXIX, 401): Բայց հնդիկերը. առեւկութիւն համեմատութեամբ հին-հայերէնի զարդացման համար պահպահ որէնք մ'ուն կը կանանք պացուցանել եւ ուն հնդիկեր. Ծառ անսույց եւ Մելլետ (Meillet, ի Mém. soc. lingu., X, 137) յառաջ մէրած օրինակները, որոնց մինչեւ անդամ բացուը սիսլ է եւ որուն գէմ պիտի մաքասինը գարը: Խնչ ալ ըլլոյ նյունութեան ոյժնեւ մակեպսոյ ոյժի ի քով կ'կառավարոյն նմանականինն ներդորութեան մ'արդինը միայն կը նայ ըլլար. վասն զի այժմ ծագած է այս ծնած առութենքն, որուն նյունութեան ձեւն ըլլալու էր այս ժամ: Կատարած պիտի պիտի մակեպսինքու: որոնք

(շ+ի = հայ. է. ա+ի = հայ. այ. օ+ի + հայ. այ. միջշեռ հին օւ երկրարա. մը հայերէնի մէջ միջ է ուսուած է, տես Z. f. vgl. Sprachf. XXXIX, 400. ուսութ հնդիկեր. երկրարաններուն ծեւա փոխաթիւնն արդէն սկսած էր, եւ հնդիկերը. օւ անտարակոյս արդէն փիփասած էր ուի յառաջ քան ուն բառին՝ նախինթաց բառին հին ձու լուր և սիւ կու առաջ ու տես Հ. է. վ. Sprachf. XXXVIII, 237. իսկ է+ի = է: իսկ եթէ անկրուս մակար բաղաձայն մը էր (— հայերը. մէ. հայ. ա հնդիկեր. ունէ) որ բառավերը կը կազմ. այս բաղաձայնին եղան առանց որեւէ փիփասեան պահուած էր ու մասկան է այսինքն:

Նախ կը յիշեմ հոս վն մակեպսինքու. անդէն “andē-in-ձեւէ (անդ՝ „ibid.“) սովու, անդին, ոյրէն, ոյրէն, որոնք կըցած են սա մակրայներու ցով” ուր, անդ ոյրէ, ոյրէ. որ (տես ասաբանկը Տ 1): Ուստի այս մակրայներուն կատարածն որ ինուծ է, եղած է ւ. եւ այս կատարածն հինութիւր կը գտնաւին ակարել տեղական նշանակութիւն ունենալու ունենալու միու մակրայներու այս առաջանակութիւնը ունենալու ունենալու մէջ ամենէն աւելի հայերէնի առաջանակութիւնը մը: Սակայն հնդիկերը. ձեւակիտութեան ծանօթ զծեր թիզ չեն առաջ մզի մասելու այս երկու բաղաձայններուն մասին որոնց անկամը հայերէնի մէջ ամենէն աւելի հայերէնի առաջանակութիւնը մը: Այս առաջանակութիւնը անդէն աւելի առաջանակութիւնը է: Եւ այս մասունքը անդէն անդէն է անդէն հնդիկերի մէջ անդամական ամանական ալ.

բացառակիանի իմաստ ունին նշանակելու ենք այն
ովզակերպութիւնն որ կայ ուստի; ուստի,
ուստի; մա, ձեւքու եւ յանդրաց մէջ անդառար :
անդառին, առաստար : առաստար : ինչպէս որ ոս-
տին, ոստին գիտաք կը մէկնաւ նմանակազգ-
ական ներքորդ ուժեւամբ, նյոյնգն անդառին,
առաստին ձեւերէն պէտք է հետեւ ցինեւ թէ ոստ-
րառն եւ իր ածանցերերն վերջաստա այսուհետ-
ն մըն եր: Ասիթին թերեւն ու աւարտող հորդիկի
ընյա մ'որեւէ մէկ ձեռն եր: այս ասեն ոստի հա-
մանիչ ձեւ կ'ըստ ուստի բնու մը մէկ ձեւը.
(Հմեն, լատ. agrestis, caelestis, domesti-cus).

եւ օյ: Ա այնապութիւնն է սարսկ բարին մէջ
մըր գտածք:

Ըստ հետաքրքրական են - այս վերջացող
բանքը: Կը յշխատակեմ նախ մօսը (մարդոյ և
անորմվելի ածական, բայց երբեմն հորմիւալ՝ ու-
շի համ հայ) մը բառին քով (ու բուն): Ժամ նոյն
է յն: Այս իրականին հետ, եւ համապատասխանող
յդ: Հայցականը կը գտնուի մակարիս մէջ՝
ի մուս-ի: Ծանօթ է որ Հայերէն հարականական
սեր կործոցաց է: Բայց բազմութիւն ածա-
կաններ է: - օք ըներ են, այսինքն որեմն համ
հոդիկեր, անսկիւսով՝ առ ըներ են եւ կամ
իրական ձեւ ընդհանրացաց են: (զօր, բայցու,
սեր, բայչ, գրծ, բայլու): Խոր ընդհանրական այն
ածականներն որոնք ու ըներ են, արքականին ձեւն
ընդհանրացաց են: Բայց այս ընդուռութիւնը
յատիկ բառական գիրպուտախն եղած ըլլալու է:
Եւ առով դարձանալի չետ որ իր մակար կը գտնունք
իրական ձեւն ածականին մը՝ որ պայուս արտան ձեւն
ընդհանրացաց է: Սակայն եւ այնպէս «մի
բառիք ճշմարտի հն արտան անառաջարիս ուներ
մեւ մոր կը համապատասխանի յն: Այս բառին,
եւ որմէ թերեւ հետք մունիք է»՝ մի յառին
մէջ. (Z. f. vgl. Sprachf., XXXIX, 414). ուստի գ
արտան թորութիւնը ըլլալու է: Ուրիշ իրական
ածական չին է՝ թի վերցականուն՝ մէկուն-
յան, որու քոյ կայ սեր, սեր, ամիկ (մեր բառին է
այնն երկրորդական է): Ա ենայդ կը հորպի՛ եր-
կրորդական հորովանք մը սեր. ամենուն, յդ, ուշ-
բայց հնագոյն հորպի՛ պահուստ է յագահայուն
մէջ՝ ամենուն, յդ, սեր ամենուն, սեր. ամենուն-
(կրիկին հորովանք՝ ունիցաւուն): Այս յոշգնակին Ն-
րուն մին է, որու սոլզական կանոնադրուտպէս
կազմած է («իւ յե. ՏԵ.») միջեւք եւ Հայցականը
- ձայնապոր փիստականին է փու ու ձայնապորն.
(կանոնաւոր կատարածն ըլլալու եր ուստի ծագած
- ուս ձեւէ, այս ալ՝ «ցՏէ»): Եւ սեռականը՝ նամաւա-
կագութեած առած է միջականը երկրո-
դական և ձայնապոր մը: Այս միջեւքն միջար-
կաւ յաեւուածք կայ նաեւ եզ. գործիանին
մէջ՝ ամենուն: Խոկ մը բառ կը իրնակ նոյն գնեւ-
լուս: Օուս բառն հետ: Այսին բառ է ու եւ
առարկուն մէջ կրոյ և ձայնապոր իրոնցացած
ըլլալ: Եւ Հայերէնն ու ձայնի իրայ հնդիկեր. օ-
ժ՛ըլլալ. (Z. f. vgl. Sprachf. XXXVI, 99, XXXIX,
336, 370, 387): Պէտք է այս համամայնութիւնն
իր դիզուան մերեւ, եւ լատ. ոտես բառը
համբորի պատառութիւն մը հուունէք: (այսպէս
Bréal, Mém. soc. lingua. V, 344 ֆ. նուազ հաւա-
նական է բրուգմանի վերլաւումն իրը օք-ն, տես
Brugmann, Die Ausdrücke für den Begriff der Totalität, Leipzig 1894, p. 65.) Եւ Հայերէն
բառ կապել մակր. *samar* բառն հետ: Հայերէն
նարչ, սեր. նուազ, յդ, ուշ՝ պարսկ փիստու-
թիւն մ'իր հրա ունի (տես Հրեշտան, Artm.
Gr. I, 176), վերջաւոր թիւնը իրայ ամենուն
նամանուզթիւն ըլլալ, բայց իրայ նաեւ ըլլալ
որ փիստուա մակրայ մը վայ հայ: Են վերց-
ական մասնիկն անկախուն առընթերադրուած
ըլլայ: Հայերէնն մէջ ամենուն զարմանալի չէ յին:

մակրայի մ'իրը ածական գործածութիւնը: Եւրդ մէ-
րանքը այս վերջաւոր թիւնը հիմնաւուն են ան-
կատարածով գոյականներու վրայ: [Քէլլայն
Քէլլեբայ]: Նոյն եւ իմա՞ նոյն եւ իմա՞ նոյն եւ
պէտքն իմա՞ նոյն բառն ու բառն մը անդի ունեցած
է, վասն դի նոյն բառն ու բառն մը նոյն եւ նոյն
յն: Պէտքն իմա՞ կամ ընդունելուն նոյն թէ
այս մակրական բացատրաթիւն մէջ պահանձ
ըլլայ հնագոյն չեղպին լոգակին: Գործիսկանը
մէկուն՝ առ բացատրաթիւնց մէջ այս հոյունուու-
սունակուն բառին մէկ կրտուն նոյն մէկ անունու-
սունակուն՝ չի կրտուն նոյն [Հետոց], բառին մէկ
մէկն ըլլալ այլ մահանանք գործիսկան մէկն է
բացատրանուույ մը, պահպին՝ ուն բառն, յն-
ուն: Կոյն նորութեար զոր ածական ամենուն-
բառն մէջ, ուստի ուոր, նշանակին բառին հո-
լուսական մէջ եղած է փիստականթիւնն օ: Յ. մա-
մանուն և նամանականուն՝ պարփկ ամէս փո-
խանական բառն: Համանաբայնն կը գործածուի
նաեւ իրը ածական: (յդ, սեր, ու կամ ուց):
Սոյնոյն՝ է ուն (շաբ սահմանեալ, քանտիսթիւն
ու ուսկէն-օք ընեւ, գիտ առնեալուս զարգացիքնէն:
ուստի ուսույն սոլզապահութէն ըլլալու և «անդին
շափով», նոյն սահմանին մէջ, ներփակուած, մէջը
պարփականած, բացարձակ անառաջի բառ մը չէ
յայսութեան մասնիկ մը փնտութիւն նաեւ մը չէ,
սեր, ունուն (յդ, ու-ունունց): Կամ ունունոյ,
(սերի, նոյն, յդ, ընուց, լատ., նոնս, բոթ., նոնս)
եւ նոյն բայ որպէսյն (սեր. ու-ունունց), յդ, ուց բա-
ռն մէջ, եթէ վերջին բառն սոլզապահութէն
էր, սամ (corpus, "բոր, անձն): Ինչպէս վերն
ենթագրեցին:

Բառական յաման սոլզամ՝ մի մասնիկը կը
կցի գործիսկանը մէջ՝ վերջաւոր թիւնը ու-
հնդիկը: Անձ այսու [իւսունէն] ուղուն (ուց):
բնունէն (բլուն-): իւ-ուն (իւ-): բնուունէն (բլու-):
ամէն եւալ: բայսուն (բայսու-): Եւ յդ: Հայցա-
կան մը է զոր կը գտնենք բառին մէջ՝ ի հասնէն,
(տես վերը):

Լայնատար հոլովանք բառերու, որոնց կը
կցիք մասնիկը, միակ օրինակներն են՝ գերանաւակը
ուզ, ուզու, նոյն, եւ թուականս շորը մը՝ որոնց
ամէնքն իւ բառն պէս կը հորպի՛ պայպէս երեւն,
լորին: (երեւ, լորի): նամանականթիւն երեւնուն
(երեւ-): եւ-ունուն (եւ-ն): բուլութիւն (բուլ-): որ
ու ուն (է): յարուս, նոցուս, ամենուն եւ նամն
եներուն մէջ ու ձայն ծագած է ուէ, այս ալ-ուէ:
Եզ, սեռականը վերջաւոր թիւնը ալ պահուն է
վերջաւուս և ձայնը գերանաւակը մէջ՝
ուէ, սեր, սերուն, ուրուն: Այս ու ձայնն
առանց տարբայի հոդիկեր: Անձ ու ձայնն
Զ. f. vgl. Sprachf. XXXVIII, 237): Սակայն սո-
մեւերու եզ, ուզ, նոյն, հայ, լուս, ունուն,
ունունց, յդ, ուզը, նունէն, հայ, լուսուն, ծնուն-
դանը եւ ամենուն ամենուն է ուէ, ամ ալ-ուէ:
Եզ, սեռականը վերջաւոր թիւնը ալ պահուն է
վերջաւուս և ձայնը գերանաւակը մէջ՝
ուէ, սեր, սերուն, ուրուն: Այս ու ձայնն
առանց տարբայի հոդիկեր: (հման: Հման-
Զ. f. vgl. Sprachf. XXXVIII, 237): Սակայն սո-
մեւերու եզ, ուզ, նոյն, հայ, լուս, ունուն,
ունունց, յդ, ուզը, նունէն, հայ, լուսուն, ծնուն-
դանը եւ ամենուն ամենուն է ուէ, ամ ալ-ուէ:
Եզ, սեռականը վերջաւոր թիւնը ալ պահուն է
վերջաւուս և ձայնը գերանաւակը մէջ՝
ուէ, սեր, սերուն, ուրուն:

Նոյն գերանուանց հողովման մէջ, (միայն յդ. դրձ. է նոտ-է նոր՝) յդ. ուղղականի ձեւին հետ շշփոթելու համար):

Ակրակցական մի մասնիկ չէղաքն է գե.
բառառն մը՝ որ թէրեւս պահուած է նոյն՝ լուսը⁶
(համա այս-թէն) բառին մէջ, որ կերպար թէ
առնվթէրտպարթիւն մըն է ասացուածին *ուոտ
շը լուս (աւատի *լու զըն և լու)՝ նշոյ եւ նոյն,
մի եւ նոյն, Թիմանիկը որ սնկը. օ՛ (լու)՝
բառն երբեմն իւր իրարու կապած բառերուն
առաջնէն եւըք միայն կը դրուի. Կ'ենթա-
գրեմ թէ Հայերէնն ալ բառերու նոյնպիսի
շարք մ'ունեն. Ակրակցական զըն մասնիկի գլուխու-
էք որ Նախրնթաց բառին վերջինն այսնաւորը պա-
հելու պատճառ ըլլար. եւ նոյն արդինքը կը տես-
նենք անորոց գերանաւան Հոգուածն՝ մէջ ոտ, սեռ-
ուայութ. (ս, սեռ, այս Հայրական գերանաւանն է.)
Բայց եր պետք իւր մասնալ բառին վրայ եր ինդիբը՝
և այս գիտական այն արդինքը կինոր ջնջուի-
նմանակազմութեան ճնմուկ. այս առանք կը
հասնակէր ձեռնու ի՞ն և ի՞ն, ինթ շշառ-
ուաշխն *ու բառն վրան եր, վերջինն վանիկ գլուխու-
էք Խուացիլ պահպէս ինչպէս այժմ Խուազան է այ-
ժամ առաջնէնն. (այս մասին յաջորդոց մէջ կը
խօսինք). Արդինքը կ'ըստ պատճառնին իւր ձեւը

Բառի հրավումը (սեռ. բնեղ. և ամսականական) է եւ հետաքաշ է ու եւ հետաքաշ է ու եւ պատճեն առ պատճեն է ին. (ին-առ, սեռ. եւ ամսական. առ և լ. ու այլ. Sprachl. XXXIX, 395). Աւելի գծաւարան կը մերժուին այսպիսի ձեռնութեան ամսական, եթե առ ամսական, եւ առ. Ուսիկայ էլլ. ընթերու համարական թիւն մնի, առ առ էլլ. աւելի գիրառ կը հակիրանիք էթէ ներեկի ըլլայ խակապատման ժամանակաց համար ուղար (ռասի. եռու), ուղար փոխանակութիւն ընդունելի է ուղար ընթերու հորդակութիւն մէջ. Եւ կամ ընդունելի թէ պատճենի ժամանակաց դեռ ձեռնութ ըլլայ անելի որ մուն ձեռնութ որ ուղար ընթերու կը վերաբերին, խառնակած ըլլան զո՞ ձեռնութ չեն ո՞ ո՞ մուն ներեկուն կը վերաբերին. Անզի ո՞ հին ձեռնութ մուն առ առ ձեռնութ ուղար թյութիւն ուղար միքանչն ժամանական մուն առ առ ձեռնութ ուղար առ առ իմ առանձ կը նորագոյն ձեռնութ հետ առ առ իմ առանձ կը նոյն կրկնութեան այլեւայլ հորդակութիւն մէջ, ուր զո՞ վերաբերութիւն թյութիւն առենք ուղար մուն կը վերաբերելու. Այս կրապակի կը նախարար մէկնուիլ խառնուրդ հրավումներն ինչպէս լուսուն, եւ առողջան. Հոս դառ յաջորդած ըլլալու

է-ուրի մը՝ որ հնարիելուր. - ռու է կը ծագէր. Ասկոյն
շահանակենու է որ վեղու թերը պատմական ժա-
մանակաց մէջ չեն ներկայացնէր որեւէ ձեւ մ' որ
վերի վայ յեցած բլար. (Գործիականին մէջ պին
բառակն որ նա ճամարին ունին, բերեան ն ըներու
ազդեցութեան նեմատրիւած են. որպէս նույնացնէր
ազդեցութեան մէսի քոլով նոյն բառաւն. հմատ. ճանաւթեան
ծանր բառէն, յայ. ճանաւթեան)

Հայոց բառին քաղ կայ ձեւ մ'ալ ինչ-էն որ
Համարին երեք անշամ ի գործուանիք. սակայն
վերջին՝ Համասկին կցուին յայտնապահ վերջ-
նատառ. մայթուարց անկիւննեն եսուն եղած է.
Էս պայտիսի բառակին յամախ գործածուած
առութեանց մէջ՝ ինչ ըստ ինչուն շար անգամ
կիւնութան է՝ Ասուու:

Աելի նուազ հաւանական է ինչն բառին
որից մեկութիւն մը որ առաջարկուած է ի Z. Տ.
vgl. Sprachf. XXXVIII. 235.

(卷之二十一)

4. C. S.

ԱՐԴԻՉՈՒԹԵԱԿԱՆ ՀԵՅՏԱԿԱՆԻ ԹԻՒԽՆԱԳ

(卷之三十一)

9.

նա բարին մէջ գտնելուց հ-ին աղքակը թե ես տակ
եղանակը *դիմակը (Ըբար), իսկ -ին (*Ա-ը, **Ա-իք մէջ)
պահապատ, ժողովածական ձեռք վայ ցույց կուայ,
հման Ա-սուսա-ն առաջ, իսկ Ա-սուսա-ն *Ա-սուսա-ն յ-ի
առաջ, Ա-սուսա-ն առաջ, *դիմակը (dhegħ),
թ-ի. այս հ-ի պահապատ, թօքու պարզ եւ լ-ո
դիմակը (dhegħ), լաւ, թօքու պարզ եւ լ-ո
պահապատ, դիմակը (dhegħ).

дѣхамі „*պարիլ* բառերու կը պատկանի:
2. Հայ. *առաջ* (եղ. սե. -ուս կամ
ու) = *առաջիքը* եւ *հնգերը*. *առ-առ-օ-ծ,
որուն *արձանագիր* *առ-լաս. *աւորա* „*արձակոց*”,
հոմ. դաշ, *ափուլ*. աճած, առա. *էօս* „*արժ* և
ձշշարօս” *մեմբ* *յայդոն* աճրուն *առաջառուն*
(ասթ). սկր սճճ *արժ* սօրա՛ *առաջառուն* *առաջառուն*
լիս. *աւորա* „*արձակոց*”, *վարդապատճեն* *ալիսլա*
„*արժենալ* լուսանակն, լեռու. *աստ* „*արժեն* և
չեկու. բա սեռա, ուժ որաւ *գրմ*. *աստ, **աշր-*
են. *Ostrogothi* բառաւ *մեջ* *հնադպրություն* *Austrogothi*
„*արժեառափոյլ* Գութքը աւու. *եաստր*. Հրա-
ծարն *Տաստիկ* գրմ. *austra-* *հնգերը*.
**ауст(է)րօ* „*արեւելեան*, *արեւ* կողմանէ - էն
(հման. *Austria*). Հրե. եւ այլ օտար “*յարեւել*
կոյս” (ա. լաս. *auster*, հնա. գեր. հրե. եւ այլ
օտար “*յարեւելիք*”, *արեւելքնեն* նոր. *Ost*, *Osten*).
բառերուն հետ մի եւ նայ հնգերը արձան լը կը
ներկայացնէ. Հայ. *առ = *հնգերը*. *առ, ինչ
որիք բառերը արձանագիր արձակող - օլ (‘*aves*
‘*շղազա*, *փայտաց*’) են, հնան. հնգերը. *ագե, *ագես,
*օռէս արձանաները: